

RADNIČNÉ

noviny

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

9

Ročník XIV. • Číslo 9

september 2020

OBNOVA VEREJNÉHO OSVETLENIA V MESTE JE POTREBNÁ

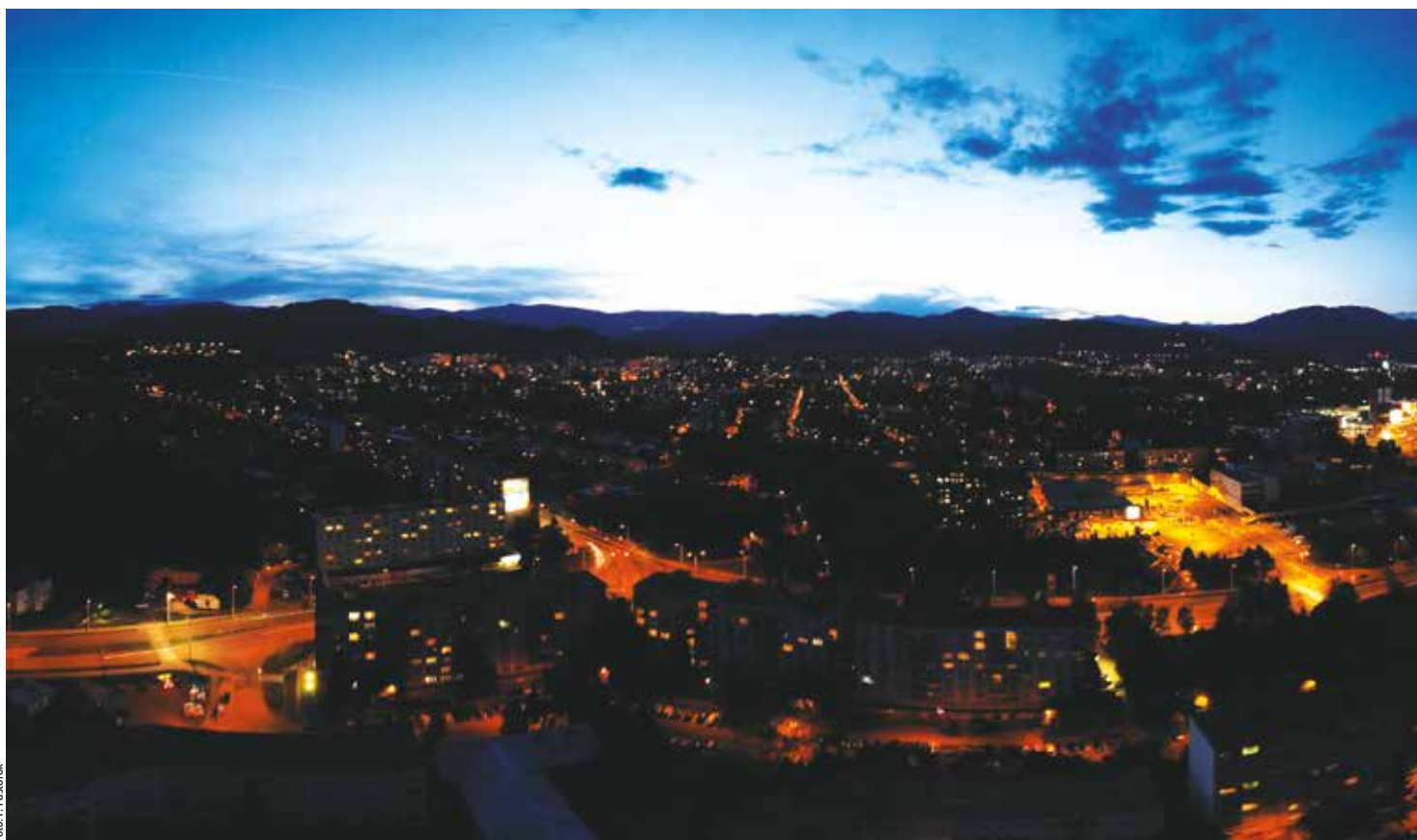

Foto: T. Pastork

Mnohé mestá sa aktuálne zaoberajú návratnou finančnou výpomocou od štátu, ktorú im vláda ponúkla ako kompenzáciu po ťažkom období pandémie. Inak to nie je ani v Banskej Bystrici. Spomínanú pomoc chceme investovať do dôležitej služby pre obyvateľov – do verejného osvetlenia. Tento zámer však musia schváliť aj poslanci mestského zastupiteľstva na septembrovom zasadnutí. Prečo má samospráva práve takýto zámer? Viac sa dočítate v téme mesiaca.

Strana 4 – 5

Foto: archív MsÚ BB

INFORMÁCIE Z MESTSKÉHO ÚRADU

Aké sú aktuálne bezpečnostné a hygienické opatrenia v sociálnych zariadeniach, školách, škôlkach či v jasliach?

Strana 3

Foto: dreamstime.com

SAMOSPRÁVA

Pripravte sa na jesenný zber nebezpečného odpadu a biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad.

Strana 6

Foto: archív MsÚ BB

ŠPORT

Aj napriek tomu, že mnoho podujatí bolo zrušených, v Banskej Bystrici je aktívny pohyb stále vítaný.

Strana 13

BANSKÁ BYSTRICA BUDE Z EYOF-U PROFITOVAŤ

Prípravy XVI. letného Európskeho olympijského festivalu mládeže, ktorý bude Banská Bystrica po novom hostiť koncom júla 2022, idú podľa športového riaditeľa Európskych olympijských výborov Petra Brülla podľa stanoveného plánu. Mesto by bolo podľa jeho slov pripravené privítať podujatie aj v pôvodnom termíne v júli 2021. Viac Peter Brüll prezradil v krátkom rozhovore.

■ **Bystrica sa intenzívne pripravuje na EYOF, napreduje výstavba Národného atletického štadióna na štiavničkách, pripravujú sa úpravy ďalších športovísk, chystá sa rekonštrukcia zimného štadióna, modernizujú sa vysokoškolské internáty. Ako hodnotíte prípravy?**

V Európskych olympijských výboroch sme presvedčení, že Banská Bystrica bude skutočne dobré dejisko veľkého stretnutia mladých športovcov. Bola by pripravená už na usporiadanie EYOF v roku 2021. Podujatie by sme nemuseli presúvať, keby sa neposunuli olympijské hry v Tokiu. V národných olympijských výboroch sa rovnakí ľudia podieľajú na prípravách výprav pre olympijské hry i EYOF. Banskobystričania získali teraz rok navyše a EYOF môže byť ešte lepší a krajší.

■ **V čom podľa Vás pomôže Banskej Bystrici rok navyše pri prípravách?**

Presun EYOF výrazne neovplyvnil činnosť organizačného výboru, ktorý sa pravidelne stretá-

va a pokračuje v prípravných prácach. Zmena termínu je z mnohých pohľadov viac pozitívna ako negatívna. Najdôležitejšie je urobiť dobrý rozpočet, keďže sa prípravné obdobie predĺžilo. Ak sa pozrieme do minulosti, pôvodne mala Banská Bystrica na prípravy len dva roky, teraz sa môže chystať v pokojnejšom móde.

■ **Aký je v Európe záujem o usporiadanie podobných podujatí?**

História EYOF sa začala písať v roku 1991 a odvtedy sa letná či zimná verzia uskutočnila asi v dvoch tretinách európskych štátov. Máme už usporiadateľov podujatia na rok 2023, čoskoro dotiahneme usporiadateľov v roku 2025, kde je vážnym kandidátom Brno. Na usporiadanie EYOF sú vhodné mestá veľkosti podobné práve Banskej Bystrici. Potrebná je predovšetkým športová a ubytovacia infraštruktúra. Vo veľkých mestách sa podobné podujatia stratia, v malých majú organizátori veľké problémy. Výhodou Banskej Bystrice je, že má dostatok vysokoškolských internátov a v lete je v nich

možnosť ubytovania mladých účastníkov. Mnoho záujemcov muselo kandidatúru na usporiadanie EYOF zrušiť, keďže ubytovať počas letnej sezóny viac ako 5000 ľudí iba v hoteloch je všade problém.

■ **Aký profit majú organizátori z podujatí ako EYOF?**

Väčšinou z nich výrazne profitujú, stačí spomenúť napríklad Győr, ktorý hostil EYOF v roku 2017. Mestá sa dostali do širšieho povedomia športovej komunity v Európe, rozvinula sa v nich športová infraštruktúra i ubytovacie kapacity. EYOF mal zároveň pozitívny vplyv na športovanie a pohybové aktivity detí v organizujúcich mestách. Rovnaký zámer je, predpokladám, aj v meste pod Urpínom. Aj my v Európskych olympijských výboroch chceme, aby mesto z podujatia profitovalo, po EYOF niečo v Banskej Bystrici zostalo, a hlavne, aby sa v ňom posilnil význam športu a pohybových aktivít.

Tím EYOF

AKADÉMIA SA NEUSKUTOČNÍ

Samospráva každoročne pripravuje Akadémiu európskeho seniora. Všetky aktivity spojené s týmto podujatím sa tešia veľkej obľube a skôr narodení obyvateľa sa s elánom zapájajú. Tento ročník sa mal niesť v duchu 20. výročia akadémie a 200. výročia narodenia A. Sládkoviča. Žiaľ, aktuálna situácia negatívne poznačila aj organizovanie takýchto podujatí. Oznamujeme preto všetkým Banskobystričanom, že vzhľadom na zhoršujúcu sa situáciu na Slovensku, sa Akadémia európskeho seniora 2020 neuskutoční. Veríme, že budúci rok bude priaznivejší a v októbri 2021 sa budeme môcť pri tejto príležitosti opäť stretnúť.

dmo

K podujatiam akadémie patrí aj obľúbená športná akadémia seniorov

PRVÉ ÚSPECHY V ODSTRAŇOVANÍ DLHODOBO STOJACICH VOZIDIEL

Vďaka aktívnej činnosti mestskej polície sa za krátku dobu podarilo zo 167 evidovaných DSV odstrániť takmer 50. Ani v jednom prípade nebolo potrebné vyrubiť ich majiteľom vysokú daň za zaberanie verejného priestranstva. Za dlhodobo stojace vozidlá sa považujú tie, ktoré majú neplatnú technickú či emisnú kontrolu a dlhé roky blokujú miesta na parkovanie. Hoci VZN nadobudlo účinnosť len 15. júla 2020, prvé pozitívne výsledky sa dostavili v krátkom čase. „Celkovo evidujeme 167 vozidiel, ktoré sme stotožnili vlastnou činnosťou alebo nám boli nahlásené obyvateľmi ako dlhodobo stojace. V prvom kole sme kontaktovali väčšinu majiteľov týchto automobilov a ďalších preverujeme,“ hovorí náčelník mestskej polície Ivan Holík. Mesto doposiaľ nemuselo pristúpiť k vyrubeniu dane za užívanie verejného priestranstva. Pripomíname, že sadzba dane pre majiteľa vozidla, ktoré zaberá verejné priestranstvo po dobu dlhšiu ako 60 za sebou nasle-

Dlhodobo stojace vozidlá môžete nahlásiť mestskej polícii

Foto: archív Mgr

dujúcich dní je stanovená vo výške 1,20 eur/m²/deň, čo znamená vyrubenie dane za 1 deň 14,40 eur, za mesiac 432 eur. Ak takýmto spôsobom zaberá verejné priestranstvo vozidlo, ktoré je navyše bez evidenčného čísla, je vyradené z evidencie vo-

zidiel, potom je sadzba stanovená na 1,80 eur/m²/deň, t.j. 21,60 eur za 1 deň, resp. 648 eur za mesiac. Druhé kolo kontrol mestskej polície vykoná v priebehu septembra. Príslušníci budú opätovne kontrolovať, či oslovení majitelia dodržali lehotu a svoj nepojazdný automobil patričným spôsobom odstránili. V opačnom prípade bude Oddelenie údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí musieť pristúpiť k vyrubeniu poplatku. Mestská polícia zároveň vyzýva obyvateľov, aby svoje podnety na dlhodobo stojace automobily nahlásovali priamo na e-mailovú adresu policia@banskabystrica.sk. Šetrí sa tým čas a nepredlžuje sa proces vybavenia jednotlivých prípadov.

mar

INFORMÁCIE Z MESTSKÉHO ÚRADU

1

V OPATRENIACH NEPOĽAVUJEME PRI NAJMLADŠÍCH ANI PRI SKÔR NARODENÝCH

ZARIADENIA PRE SENIOROV

Na Slovensku sa aj počas avizovanej druhej vlny pandémie spojenej s ochorením COVID-19 hovorí o neustále sa zvyšujúcom počte nakažených. Pre mesto Banská Bystrica je preto dôležité, aby aj v týchto mesiacoch boli v zariadeniach pre seniorov dodržiavané zvýšené bezpečnostné a hygienické opatrenia. Do zariadenia je naďalej povolený vstup len s rúskom, zamestnancom i klientom je každý deň meraná teplota. To platí aj pre prípadné návštevy. Mobilní klienti ich však môžu prijímať len mimo zariadenia. Pri imobilných klientoch je počet obmedzený na dve osoby na obytnej jednotke. Deti do 15 rokov majú do zariadenia vstup zakázaný. Súkromné návštevy zamestnancov sú zakázané a pracovné stretnutia musia byť vopred telefonicky dohodnuté, aby sa obmedzil pohyb cudzích osôb. Opatrovateľky v prípade priameho kontaktu s klientom musia za každých okolností používať rúško. Zvýšená je tiež dezinfekcia priestorov aj všetkých plôch na dennej báze. Ak klient opúšťa zariadenie na dlhšiu dobu ako jeden deň, dohľadávajú sa kontakty, na základe čoho sa rozhoduje o ďalšom postupe (rýchlostest a pod.).

DETSKÉ JASLE

Aj v detských jaslách zamestnanci denne monitorujú situáciu a pravidelne merajú seba i deťom teplotu. Rodičia, ktorých deti do jaslí nastupovali po prvý raz, museli vyplniť vyhlásenie o zdravotnom stave dieťaťa. Vyhlásenie majú povinnosť vypísať aj rodičia, ktorých deti prerušia dochádzku na viac ako 5 dní z dôvodu vycestovania mimo Slovenska. Mesto zabezpečilo dezinfekciu rúk a do priestorov môže vstúpiť len jeden zákonný zástupca s dieťaťom a odo-

vzdať ho opatrovateľke. Deti sú vedené k častému umývaniu si rúk a zamestnanci pravidelne niekoľkokrát denne dezinfikujú priestory, plochy aj hračky. Počas tohto obdobia si deti nemôžu do jaslí priniesť vlastné hračky. V jaslách je vytvorená izolačná miestnosť pre prípad, že sa u dieťaťa počas dňa prejaví zdravotné problémy. Zamestnanci bezodkladne kontaktujú zákonného zástupcu, ktorý má povinnosť si dieťa vyzdvihnúť.

MATERSKÉ A ZÁKLADNÉ ŠKOLY

V Banskej Bystrici už svoje brány otvorilo aj 27 materských a 11 základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. V materských školách deti rúška mať nemusia, pedagógom sa odporúča nosiť ich. Podľa manuálu rezortu školstva, ktorý stanovuje základné prevádzkové podmienky, zákonný zástupca pri prvom nástupe dieťaťa do materskej školy musel predložiť písomné vyhlásenie o tom, že dieťa neprejavuje žiadne príznaky ochorenia. Znova ho predloží, pokiaľ dieťa preruší dochádzku v trvaní viac ako 3 dni. To platí aj pre žiakov základných škôl. Dieťa má od rodiča povinne k dispozícii aj ochranné rúško, ktoré bude použité v prípade, že začne vykazovať príznaky nejakého ochorenia. Samospráva vybavila materské školy aj dostatočnými zásobami hygienických potrieb. Školský rok 2020/2021 sa začal 2. septembra 2020 a dochádzka na vyučovanie je pre žiakov povinná. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu zverejnilo v súvislosti s opatreniami pred šírením koronavírusu Manuál opatrení pre školy a školské zariadenia, ktorými sa riadi aj mesto Banská Bystrica. Za prísneho dodržiavania všetkých protiepidemiologických opatrení a odporúčaní Centrálného krízového štábu SR

fungujú aj školské kluby. Počas prvých dvoch týždňov školského roka bolo nosenie rúšok v interiéri povinné pre žiakov druhého stupňa základných škôl. Pre žiakov prvého stupňa sú rúška odporúčané. Školy podľa Manuálu opatrení pre školy a školské zariadenia zachovávajú postup v troch fázach. Zelená fáza predstavuje stav, keď škola nemá žiadneho podozrivého ani pozitívneho žiaka či pedagóga na koronavírus. Oranžová fáza zachytáva situáciu, keď škola naopak má podozrivého žiaka alebo pracovníka na ochorenie COVID-19. Červená fáza obsahuje zoznam opatrení v prípade niekoľkých potvrdených prípadov ochorenia u žiakov alebo pedagógov. V prípade, že sa u žiaka začnú prejavovať príznaky nejakého ochorenia, bezodkladne si nasadí rúško a bude umiestnený do samostatnej izolačnej miestnosti. Učiteľ kontaktuje rodiča, ten telefonicky lekára dieťaťa, ktorý je kompetentný posúdiť jeho stav. Až príslušný obvodný lekár osloví v prípade potreby Regionálny úrad verejného zdravotníctva.

Odbor sociálnych vecí a Školský úrad, MsÚ BB

Tento rok sa nekonalo ani hromadné otvorenie školského roka

Foto: MsÚ BB

2

ZAÚJÍMATE SA O DOTÁCIE?

Počas najbližšieho zasadnutia mestského zastupiteľstva budú poslanci schvaľovať aj nový návrh Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Banská Bystrica. K hlavným zmenám patrí aj odbremenenie žiadateľov od administratívnej záťaže, nakoľko všetko potrebné (tlačivo aj prílohy) nájdu na jednom mieste na webovej stránke mesta. Po úprave VZN dôjde aj k zníženiu percenta vyčleneného na dotácie primátora zo sedem na päť percent, a teda pribudne percentuálne prerozdelenie dotácií komisií, ktoré budú mať o to vyšší rozpočet. Rozdelenie dotácií vykonajú komisie do 31. decembra predchádzajúceho

roka, najneskôr však do dvoch kalendárnych mesiacov po schválení rozpočtu na príslušný rok s prihliadnutím na termíny konania projektov. Novinkou, ktorá vyplynula zo skúseností z minulých rokov je aj to, že v prípade nečerpania dotácie na pôvodne schválený účel, komisia MsZ môže uznesením rozhodnúť o ďalšom použití tejto dotácie alebo jej časti na iný účel, a teda tieto financie neprepadnú, ale nájdu iné uplatnenie. Vyčerpané však musia byť najneskôr do 31. decembra príslušného rozpočtového roka. Prijímateľ dotácie bude povinný vynaložiť na realizáciu projektu aj iné zdroje, a to vo výške minimálne desať percent z prijatej dotácie,

pričom doteraz to bolo sedem percent z celkových nákladov projektu. V prípade dotácie na podujatie, akciu alebo aktivitu, je prijímateľ oprávnený vyúčtovať výdavky na mzdy a odmeny najviac do výšky 20 percent z poskytnutej dotácie. Uvedené percentuálne obmedzenie sa nebude vzťahovať na výdavky vynaložené na odmeny za umelecký výkon podaný výkonným umelcom, na ktorý môže byť využitá celá dotácia. Návrh nového VZN bol na úradnej tabuli mesta zverejnený na pripomienkovanie do 14. septembra 2020 (vrátane). To, či ho poslanci schvália sa dozvieme už 22. septembra 2020.

Ekonomický odbor, MsÚ BB

NÁZORY POSLANCŮ

Medzi najdôležitejšie služby, ktoré mesto pre obyvateľov zabezpečuje patrí aj verejné osvetlenie. Po diskusii na februárovom mestskom zastupiteľstve, na ktorom spoločnosť PROGRES – HL, s.r.o. predstavila stav osvetlenia v Banskej Bystrici, samospráva ešte viac cíti potrebu riešiť problém havarijného stavu tejto služby. Rozhodli sme sa preto využiť možnosť čerpania návratnej finančnej výpomoci (NVF), ktorú vláda samosprávam ponúka z dôvodu kompenzácie výpadku dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19. Aký je Váš názor na tento krok? K téme sa tento mesiac vyjadrili poslanci Michal Škantár, Martin Turčan a Martin Úradníček.

MICHAL ŠKANTÁR

Pán primátor Nosko je prvý primátor, ktorý sa po dlhých rokoch začal zaoberať stavom verejného osvetlenia v meste Banská Bystrica. Dal vypracovať komplexné posúdenie jeho stavu,

z ktorého vyplynulo, že niektoré jeho časti, vrátane stĺpov, sa nachádzajú v havarijnom stave. Vnímam, že časť poslancov mestského zastupiteľstva by chcela investovať radšej do niečoho viditeľnejšieho, čím by sa mohli lepšie odprezentovať na verejnosti, ale zľahčovanie tejto situácie z ich strany je hazardovaním s bezpečnosťou našich obyvateľov. Preto budem investície do verejného osvetlenia ako poslanec podporovať a verím, že čím skôr začneme, tým skôr sa dostavia výsledky v podobe zvýšenej bezpečnosti v uliciach mesta, a vďaka použitiu moderných svietidiel aj k úsporám elektrickej energie.

MARTIN TURČAN

Výpadky príjmov samospráv spôsobené pandemiou sú a budú veľké. Odhad, ktorý nám bol predstavený na rokovaní s pánom primátorom hovorí do konca roka 2022 o deficite v hospodárení

mesta o neuveriteľných 9 mil. eur. V našom klube Srdcom Bystričania navrhujeme byť aktuálne veľmi obozretný hospodár. Napríklad štátnu pomoc vo forme pôžičky vo výške 1,9 mil. eur neminúť práve na účel rekonštrukcie osvetlenia, nakoľko tieto zdroje je možné použiť aj neskôr, a možno efektívnejšie, ak to bude nutné. O stave osvetlenia vieme roky, a preto by som nenazval tento stav ako havarijný a prekvapivý, ale skôr zanedbaný. Určite, ak sa má rekonštruovať, tak výber dodávateľa má prebehnúť formou verejného obstarávania, nie ako priame zadanie zákazky bez možnosti dosiahnuť relevantné úspory bežne v rozsahu 10 až 20 percent. Pri pláne investovať 3 mil. eur do rekonštrukcie svietidiel totiž hovoríme o možnej úspore po obstarávaní 300 až 600 tis. eur, a to je skutočne obrovská suma, ktorá stojí za zamyslenie a snahu.

MARTIN ÚRADNÍČEK

Vedenie mesta navrhlo, že finančnú výpomoc prijmem, ale iba s jediným využitím: zrekonštruovať časť verejného osvetlenia za 1,874 milióna eur. O inom spôsobe čerpania mesto neuvažuje, hoci by sa mohli financie použiť

aj na krytie bežných výdavkov. Verejné osvetlenie je, nepochybne, v zlom stave. Vie sa o tom už niekoľko rokov, rekonštrukcia je nevyhnutná. Hlavný problém je, že zrazu chceme opravovať rýchlo, najlepšie už zajtra. Vymeníme stovky stĺpov za necelé štyri mesiace, aj počas zimy. Aby sme naplnili literu zákona, označíme stav osvetlenia za havarijný – takto môžeme čerpať pôžičku aj na tento účel a bez verejného obstarávania. Takže zadáme takmer dvojmiliónovú zákazku napriamo terajšiemu prevádzkovateľovi – firme PROGRES – HL. Hlavne, aby to stihli do Silvestra vyfakturovať, keď sa musí pôžička vyčerpať. Takéto nezodpovedné nakladanie s verejnými zdrojmi sme ako poslanci klubu Banskobystrická alternatíva odmietli. A keďže nás bolo viac, debata o použití financií bude pokračovať.

Z FINANČNEJ VÝPOMOCI OD ŠTÁTU CHCEME OBNOVIŤ ČASŤ ZASTARANÉHO VEREJNÉHO OSVETLENIA

Verejné osvetlenie patrí k dôležitým vitálnym funkciám mesta. V Banskej Bystrici sa o jeho prevádzku stará spoločnosť PROGRES – HL, s.r.o., s ktorou má samospráva uzatvorenú platnú zmluvu. V roku 2017 si mesto objednalo audit verejného osvetlenia, ktorý vypracoval autorizovaný stavebný inžinier v oblasti elektrotechniky. Na základe tohto auditu následne mesto svojmu zmluvnému partnerovi, spoločnosti PROGRES – HL, s.r.o., zadalo požiadavku, aby pripravil správu o stave verejného osvetlenia v Banskej Bystrici. Vo februári 2020 ju zástupcovia firmy PROGRES – HL s.r.o. na zasadnutí mestského zastupiteľstva odprezentovali poslancom. Nakoľko sústava verejného osvetlenia je podľa výsledkov auditu, a tiež podľa výsledkov správy, zastaraná, a v častiach už aj v havarijnom stave, mesto začalo podnikať potrebné kroky na jej obnovu.

V Banskej Bystrici máme 8 136 ks svietidiel. Vo vlastníctve mesta je 5 570 ks nosných konštrukcií – stožiarov, 202 ks rozvádzačov a dĺžka elektrických vedení osvetľovacej sústavy je 270 km. Meranie zamerané na stav stožiarov verejného osvetlenia v meste pod Urpínom sa robilo pomocou ultrazvuku. Niektoré elektrické vedenia a zemné káble, ktoré sú súčasťou sústavy verejného osvetlenia, fungujú už viac ako 40 rokov. Mnohé svetelné zdroje sú po dobe svojej životnosti, majú veľmi

Niektoré svietidlá v meste majú aj 40 rokov

nízky index podania farieb či zlomené korpusy a poškodené optiky. Káblové trasy sú spájané na viacerých miestach a často nie je funkčný plný počet vodičov, čo spôsobuje aj mnohonásobné poruchy.

VÝSLEDKY AUDITU SÚ JASNÉ

V zmysle záverov auditu je súčasný stav verejného osvetlenia v meste Banská Bystrica nevyhovujúci. Osvetlenie nespĺňa súčasné technické normy a je nepostačujúce, čím je znížená viditeľnosť. Z hľadiska bezpečnosti

sú nosné konštrukcie zastarané a pri elektrických vedeniach je zvýšené riziko porúch. Nevyhnutná investícia do obnovy bezpečnosti sústavy verejného osvetlenia spojená s investíciou do jej efektívnosti predstavuje sumu vo výške 15 590 927 eur. Ide o výmenu 7 500 ks svietidiel, 1 400 ks stožiarov vrátane výzbroji a výložníkov, 192 ks rozvádzačov, 93 km podzemných a 35 km vzdušných vedení či o nasadenie riadiaceho systému pre sústavu verejného osvetlenia. V tejto cene je zahrnutá aj predpríprava pre meteomonitoring a pre inteligentné riadenie dopravy. Vytvorený bol aj časový harmonogram, ktorý počíta s realizáciou nevyhnutných opatrení do dvoch rokov od schválenia investičného rámca vo výške 10 017 566 eur. Zvyšok investície predstavuje výmena podzemných vedení, ktorá je rozvrhnutá do obdobia 12 rokov. „Uvedomujeme si, že táto služba je v rámci mesta dlhodobou poddimenzovaná, na základe čoho vznikol technologický dlh. Stav nie je vyhovujúci, a preto som rád, že po spracovaní auditu sme tému verejného osvetlenia otvorili aj na februárovom mestskom zastupiteľstve. O obnove sme diskutovali ešte pred pandémiou koronavírusu, no aj napriek tomu nechceme túto oblasť podceňovať. Keďže situácia je, tak ako v mnohých iných mestách, alarmujúca, musíme to prijať ako fakt, a začať sa obnove osvetlenia naplno venovať. Dôležité je spraviť aspoň prvý krok. Šancu vidíme v čerpaní návratnej finančnej výpomoci, ktorú vláda samosprávam ponúka z dôvodu kompenzácie výpadku dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19,“ hovorí primátor mesta Ján Nosko.

AKO JE TO S NÁVRATNOU FINANČNOU VÝPOMOCOU?

Je pravda, že samospráva doteraz neuvažovala o čerpaní návratnej finančnej výpomoci od štátu, nakoľko už v priebehu prvého polroka vykonala opatrenia dostatočné na stabilizáciu mestského rozpočtu. Primátor Ján Nosko deklaroval, že ako správny hospodár sa rozhodol ísť cestou šetrenia a z uvedeného dôvodu návratnú finančnú výpomoc od štátu na bežnú prevádzku mesta, ktorou by navyše zadlžil svojich budúcich nástupcov na ďalšie roky, využiť neplánoval. „V čase, keď sme mali stretnutia s Úniou miest, prišiel pán minister financií s návrhom návratnej finančnej výpomoci od štátu, ktorú sme spočiatku považovali za nesystémové riešenie. Postupne však prichádzali ďalšie informácie, že táto návratná finančná výpomoc od štátu by sa časom mohla zmeniť na nenávratný grant. Z tohto dôvodu sme naše prvotné stanovisko prehodnotili a rozhodli sme sa o návratnú finančnú výpomoc od štátu vo výške výpadku podielových daní v objeme cca 1,9 mil. eur požiadať,“ doplnil primátor Ján Nosko.

PRÍLEŽITOSŤ BY SME MALI VYUŽIŤ!

Návratná finančná výpomoc má byť použitá na výkon samosprávnych pôsobností do konca roka 2020. Vytváranie prebytku rozpočtu v tejto ekonomickej koronakrizovej dobe tak, ako to navrhujú niektorí poslanci MsZ, považuje vedenie mesta za nešťastné a rizikové riešenie, ktoré nezodpovedá predmetu plnenia zmluvy o návratnej finančnej výpomoci. „Verejné osvetlenie a jeho havarijný stav je z nášho pohľadu jediná investícia, na ktorú vieme návratnú finančnú výpomoc od štátu zmysluplne, v plnej výške, a tiež v súlade s podmienkami zmluvy nastavenými rezortom financií do konca tohto roka použiť,“ zdôraznil primátor Ján Nosko. Nakoľko v prípade verejného osvetlenia ide o veľkú investíciu, ktorú samospráva nedokáže pokryť naraz, práce týkajúce sa obnovy sústavy verejného osvetlenia, ktoré by riešili časť vzniknutého havarijného stavu, boli na podnet mesta rozčlenené do niekoľkých celkov.

Aj keď staré svietidlá svietia, havarijný stav je potrebné riešiť

POSTUPOVAŤ CHCEME SYSTEMATICKY

Preto bola vytýpovaná ucelená oblasť. Prioritné rekonštrukcie sú podľa harmonogramu, ktorý zamestnanci PROGRES – HL s.r.o. v spolupráci s odbornými útvarmi mesta pripravili, zamerané na Uhlisko (ulice 9. mája, Bellušovova, Družstevná, Hronské predmestie, Hviezdoslavova, Jesenského, Mičinská cesta, Na starej tehelni, Na Uhlisku, Pod rybou, Pod Turíčkou, Timravy a Viestova) a časť Fončordy (ulice Bagarova, Družby, Gorkého, Hutná, Internátna, Jilemnického, Mládežnícka, Moskovská, Nešporova, Nová, Okružná, Oremburská, Poľná, Sadová, Slnečná, Spojová, Stupy, Švermova, Tichá, THK, Tulska, Wolkerova a Zelená). V prvej etape, ktorá predstavuje výšku investície takmer 1 900 000 eur, ide o 276 stožiarov a 276 svietidiel na Uhlisku, 680 svietidiel na Fončorde a 100 rozvádzačov verejného osvetlenia. V druhej etape, s výškou investície 1 100 000 eur to bude výmena 7 436 m podzemných káblových vedení na Uhlisku, 200 stožiarov na Fončorde a 20 rozvádzačov

verejného osvetlenia. V tejto etape budú natereté aj vybrané stožiare verejného osvetlenia. „S opravou najkritickejších úsekov chceme začať čo najskôr, ako to bude možné. Ďalšie financie plánujeme čerpať z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, čo však prichádza do úvahy až v nasledujúcom programovom období. Zatiaľ začneme s opravami, ktoré spoločnosť PROGRES – HL s.r.o. a pracovníci odborných útvarov mestského úradu vytypovali ako najvhodnejšie a najpotrebnejšie,“ upresňuje primátor Ján Nosko. „Je potrebné pripomenúť, že mesto má so spoločnosťou PROGRES – HL s.r.o. uzatvorenú platnú zmluvu, ktorá je výsledkom verejnej súťaže. Na základe tejto zmluvy, spoločnosť PROGRES – HL s.r.o. prevzala na seba aj záväzok, že zabezpečí opravu, údržbu, modernizáciu a rekonštrukciu verejného osvetlenia v našom meste. Predmetná zmluva (v znení jej neskorších dodatkov) zároveň obsahuje cenník prác a výkonov, ktorý je aj v súčasnosti pre mesto ekonomicky výhodný. Vzhľadom na existenciu tohto zmluvného vzťahu, a tiež fakt, že spoločnosť PROGRES – HL s.r.o. si plní svoje zmluvné povinnosti, vyhlásenie verejného obstarávania na výber zhotoviteľa, ktorý by mal realizovať rekonštrukciu verejného osvetlenia (alebo jeho časti) by nebolo v súlade s platnou zmluvou, ktorá je pre mesto záväzná. Je tiež potrebné uviesť, že na to, aby mohla spoločnosť PROGRES – HL s.r.o. začať odstraňovať havarijný stav verejného osvetlenia vo vytypovaných lokalitách okamžite, má nielen dostatočné personálne a technologické kapacity, ale zároveň podrobne pozná stav stožiarov, svietidiel a elektrických rozvodov. V prípade,

ak sa nám tento zámer s naším súčasným zmluvným partnerom podarí zrealizovať, už v budúcom roku vieme garantovať úsporu na verejnom osvetlení a nižšie náklady na jeho údržbu,“ dopĺňa prednostka MsÚ Marica Koreňová. Približne 1 900 000 eur chce samospráva čerpať z návratnej finančnej výpomoci od štátu. Druhú časť (cca 1 100 000 eur) plánujeme financovať z úveru, ktorý však bude predmetom návrhu rozpočtu na rok 2021 a v mestskom zastupiteľstve bude prerokovaný v decembri. O návrhu na prijatie návratnej finančnej výpomoci od štátu v celkovej výške 1 874 305 eur, ktorá musí byť využitá do konca roka 2020, mali hlasovať poslanci na mimoriadnom zasadnutí mestského zastupiteľstva už tento mesiac, 8. septembra 2020. Hoci poslanci MsZ vyjadrili súhlas s čerpaním takejto peňažnej pomoci, o tom, či bude použitá na obnovu verejného osvetlenia sa vzhľadom na rozsiahlu diskusiu rozhodne až na riadnom zasadnutí mestského zastupiteľstva dňa 22. septembra 2020.

dmo

POZNAČTE SI DÔLEŽITÉ DÁTUMY ZBEROV ODPADU

V prípade uloženia na skládku môže nebezpečný odpad kontaminovať životné prostredie. Mesto si toto riziko uvedomuje, a preto vytvára vhodné podmienky na jeho likvidáciu. Aj túto jeseň môžu obyvatelia počas mobilného zberu odovzdať nebezpečný odpad pracovníkom spoločnosti DETOX s.r.o, ktorí ho profesionálne zneškodnia. Žiadame obyvateľov, aby

boli trpezliví a nevytvárali skládky odpadu na miestach zberu. V stanovenom termíne je potrebné počkať na zberové vozidlo. Mimo uvedené zastávky nie je vzhľadom na časový harmonogram možné zastaviť, resp. zájsť. Vzhľadom na zmenu legislatívy nie je možné od fyzickej osoby prevziať azbest. Nebezpečný odpad, aj vo väčších množstvách, môžu obyvatelia po-

čas roka od pondelka do štvrtka (7:00 – 15:30 hod.) bezplatne odovzdať na prevádzke spoločnosti DETOX s.r.o. (Zvolenská cesta 139, tel. č.: 048/47 125 25). Počas mobilného zberu je možné odovzdať odpad aj na prevádzke od 8:00 do 13:00 hod. Podmienkou je predloženie občianskeho preukazu a dodržanie aktuálnych opatrení spojených s ochorením COVID-19.

Nebezpečný odpad: BANSKÁ BYSTRICA – Zberový okruh č. 1: 3. október 2020

Trasa A – Boxer		
Ulica	Umiestnenie zastávky	Čas
Jána Švermu	parkovisko pri rešt. Úsvit	7:30 – 7:45
Internátna	parkovisko pri stredisku Astra	7:50 – 8:05
Slnecná	pred byt. domami č. 2 – 4	8:10 – 8:25
Internátna	otočka MHD	8:30 – 8:45
Tulská	bývalá otočka MHD	9:40 – 9:55
Moskovská	pri zastávke MHD	10:00 – 10:10
Oremská	pri nákupnom stredisku	10:15 – 10:30
Mládežnícka	rešt. Mladost – parkovisko	10:35 – 10:50
Okružná	parkovisko pri čistiarni	11:30 – 11:40
Spojová	parkovisko pri stred. Šalgotarián	11:45 – 12:00
THK	pri zastávke MHD (obchod)	12:10 – 12:25
Gaštanová	parkovisko pred ZŠ	12:40 – 12:55
Mlynská	križovatka na Čertolí	13:10 – 13:20
Lúčičky 26		13:25 – 13:40
Trasa B – FL6		
Na Graniari	Astrová (stojisko tried. odpadu)	7:30 – 7:45
Azalková		7:50 – 8:05
Jána Bakossa	medzi byt. domami č. 42 – 44	8:20 – 8:40
Severná	parkovisko pri drev. obchode	8:45 – 9:05
Ľuda Ondrejova	parčík	9:10 – 9:30
Jakubská cesta	pri pohostinstve	9:35 – 9:55
Nový Svet	bývalá otočka MHD	10:00 – 10:15
Uľanská cesta	oproti kostolu	10:20 – 10:35
M. Rázusa 23 – Fortnička		10:55 – 11:10
J. Cikera – F. Švantnera	križovatka pri divadle	11:15 – 11:25
Mičinská cesta 32	parkovisko	11:30 – 11:50
Golianova – Uhlisko	oproti ZŠ	11:55 – 12:15
Viestova – Uhlisko	parkovisko	12:20 – 12:30
Triada SNP	pred ZŠ	12:35 – 12:50
Triada SNP	oproti športovému gymnáziu	12:55 – 13:10

Nebezpečný odpad: BANSKÁ BYSTRICA – Zberový okruh č. 2: 10. október 2020

Trasa C – Boxer		
Ulica	Umiestnenie zastávky	Čas
Strmá – Rudlová	pohostinstvo (pod zvonnicou)	7:30 – 7:50
Hlboká č. 1	parkovisko pri obchode	7:55 – 8:15
Ďumbierska	obchodné stredisko Obušok	8:20 – 8:40
Belveder	pri detskom ihrisku	8:50 – 9:05
Poľná – Malach. cesta	potraviny Stupy	9:40 – 10:00
Poľná pri garážach	oproti ZŠ Mládežnícka	10:00 – 10:15
Bernoláková	oproti byt. domu č. 9 (parkovisko)	10:20 – 10:35
Radvanská	oproti byt. domu č. 2 (parkovisko)	10:35 – 10:50
Rudlovská cesta	pohostinstvo „Na rázcetí“	11:30 – 11:40
Tatranská	parkovisko domy č. 2, 4, 6	11:45 – 12:00
Tatranská	parkovisko pred Saleziánmi	12:05 – 12:20
Starohorská	medzi byt. domami č. 38 – 40	12:25 – 12:40
Rudohorská	zast. MHD pri potravinách IDA	12:45 – 13:00
Trasa D – FL6		
A. Sládkoviča	parkovisko pri pošte	7:30 – 7:45
Pršianska terasa	oproti zast. MHD Medená	7:50 – 8:00
Podháj	za ihriskom (IBV)	8:05 – 8:20
Podháj	pri byt. dome č. 43 (ihrisko)	8:25 – 8:40
Čerešňová	oproti zastávke MHD	8:45 – 9:00
Rakytovce	oproti obchod. stredisku	9:10 – 9:25
Cesta k nemocnici	dvor byt. domov č. 35	9:50 – 10:05
Pieninská	otočka MHD	10:15 – 10:30
Kráľovoholská	pod obch. stredisko SALVE	10:35 – 10:55
Senická cesta	otočka MHD	11:10 – 11:30
Šalkovská cesta	parkovisko pri pohostinstve	11:45 – 12:05
Iliašská cesta	bývalé potraviny (orient. č. 86)	12:30 – 12:45

Ak Vám vzniklo v záhrade viac biologicky rozložiteľného odpadu (BRO), môžete využiť veľkokapacitné kontajnery pristavené pri tejto príležitosti. Účelom jesenného sezónneho zberu je minimalizovanie množstva BRO ukladaného

na skládke, a tiež prevencia vzniku nelegálnych skládok na periférii mesta, za plotmi záhrad, na brehu vodných tokov a pod. Vyzývame obyvateľov, aby BRO zo záhrady zhodnocovali výhradne kompostovaním na vlastnom pozemku, za-

pojili sa prostredníctvom 240 alebo 660 l nádob, odviezli ho do zberného dvora v Radvani alebo ho uložili do pristavených veľkokapacitných kontajnerov, určených výlučne na bioodpad, podľa nasledujúceho harmonogramu.

Termín jesenného zberu biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad: 02. – 04. október 2020

• Križovatka M. Rázusa a T. Vansovej • Záhradná – križovatka s Tajovského ul. • Astrová – koniec ulice plocha pod Azalkovou • Na Graniari križovatka Astrová – ihrisko • A. Matušku – detské ihrisko • Prof. Sáru 6 • Hviezdoslavova 50 – križovatka na Žltý piesok • Hviezdoslavova 35 – 39 • Bellušova 9 (k bytovke) • ulica Timravy križovatka s ulicou Na Uhlisku • Jegorovova 2 • Majerská cesta 21 – 23 k zastávke MHD • Šalková – námestie • Šalková – konečná MHD • Senická cesta – konečná MHD • Senická cesta – pri bývalej MŠ • Iliaš – bývalý obchod • Rakytovce (veža, „separáky“) • Smreková (pri poslednej bytovke) • Kremnička (Čerešňová – zvonica) • Jablonoňová (koniec ulice) • Podháj 70 (rodinné domy) • Poľná 1 (vnútroblok) • Poľná x Malachovská (za zastávkou) • Pršianska terasa – Medená 1 – bytový dom • Zelená – pod oporným múrom pri spodných schodoch • Limbová 7 – 17 • Mlynská (bývalý obchod) • Skubín (otočka MHD) • Suchý vrch – Zimná ul.

Termín jesenného zberu biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad: 09. – 11. október 2020

• Ľ. Ondrejova – park • Hlboká (obchod) • Strmá (otočka MHD) • Inovecká (v zákrute na chodníku) • Kostiviarska – Topoľová ul. – Kozie nám. • Jakub – kostol • Jakub – ihrisko • Nový svet – otočka • Uľanka – bytové domy • Uľanka – kostol • Uľanka – začiatok • Uľanka – obchod

Oddelenie odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, MsÚ BB

Invázne rastliny majú schopnosť rýchlo sa šíriť koreňmi, odlomkami alebo semenami. Ich najväčším negatívom je, že vedú vytlačiť pôvodné rastliny, a to aj na veľkých plochách. Spolu s pestrou paletou vymiznutých rastlín sa strácajú aj živočíchy a hmyz, na ktoré sú naše pôvodné druhy naviazané, dôsledkom čoho je strata druhovej pestrosti. Okrem ničenia prírody môžu invázne rastliny spôsobovať veľké ekonomické škody napr. v poľnohospodárstve, lesníctve... Invázne rastliny dokážu dobre prežívať nepriaznivé obdobia ako sucho či záplavy, predstavujú najväčšiu hrozbu pre biodiverzitu, a negatívny vplyv majú aj na životné prostredie. Vyskytujú sa najmä pri cestných komunikáciách, v okolí železničných tratí, pozdĺž povodia riek a potokov, ako aj na neobrábaných častiach lúk, prípadne bývalých pasienkov.

VÝSKYT TÝCHTO DRUHOV CHCEME MINIMALIZOVAŤ

Kým zákon č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov hovorí jasne o povinnosti likvidácie inváznych druhov majiteľmi a správcami pozemkov, prax,

najmä v krajinných porastoch a lesoch ukazuje, že sa tak málo deje. Samospráva sa usiluje o minimalizovanie takýchto rastlín na svojom území a na základe oznámenia o povinnom odstraňovaní inváznych rastlín k tomu pravidelne vyzýva aj vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov v meste Banská Bystrica. Samospráva ich tiež upozorňuje na vhodnú starostlivosť o pozemok, ktorá zamedzí rozširovaniu sa takýchto druhov rastlín. Informácie o inváznych rastlinách a o vhodných spôsoboch ich odstraňovania nájdete na stránke mesta www.banskabystrica.sk na elektronickej úradnej tabuli pod názvom Oznámenie vlastníkom, správcom a užívateľom pozemkov o povinnom odstraňovaní inváznych rastlín.

KTORÉ RASTLINY PATRIA K INVÁZNYM?

V tomto článku nájdete najznámejšie bylinné druhy (ambrózia palinolistá, boľševník obrovský, netýkavka žliazkatá, zlatobyľ kanadská). Jedného zástupcu rastlinného rodu (pohánkovec) a známe druhy inváznych drevín (pajaseň žliazkatý, javorovec jaseňolistý).

	Ambrózia palinolistá (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>) Pôvod: Severná Amerika Do Európy sa dostala pravdepodobne s osivom inej kultúrnej rastliny. Stretáme sa s ňou na poliach, odkiaľ sa postupne šíri popri cestách a železničných tratiach.		Zlatobyľ kanadská (<i>Solidago canadensis</i>) Pôvod: Severná Amerika Do Európy bola dovezená ako medonosná a okrasná rastlina. Vyskytuje sa hlavne na nevyužívaných plochách, násypoch železničných tratí, skládkach, poľných cestách, bývalých hnojiskách, medziach a pri vodných tokoch. Jej výskyt je pozorovaný na väčšine územia Slovenska.
	Boľševník obrovský (<i>Heracleum mantegazzianum</i>) Pôvod: horské oblasti Ázie Darí sa mu najmä na piesočnato-hlinitých, vlhkých pôdach, bohatých na živiny a dusíkaté látky. Dorastá do výšky až 5 m. Ryhovaná, dutá, fialovo alebo červeno škvrnitá byľ môže byť hrubá až 10 cm. V hornej časti môže byť rozkornárená. Kvitne od júla do augusta. Pri dotyku a likvidácii spôsobuje vážne poškodenia kože a slizníc podobné popáleninám. Prvotný kontakt s rastlinou a jej šťavami je bezbolestný, až po vystavení kože slnečnému žiareniu nastanú problémy, najmä výskyt pluzgierov. Na jednej rastline môže dozrieť až niekoľko tisíc semien. Šíria sa najmä vetrom a tečúcou vodou. Dlhú si udržiavajú klíčivosť, no aby vykličili, potrebujú prežiť chladnú a vlhkú zimu.		Pohánkovec japonský (<i>Reynoutria</i>) Pôvod: Východná Ázia Je známy aj pod názvom krídlatka. V prvej polovici 19. storočia bol dovezený do Európy ako okrasná a medonosná rastlina. U nás sa vyskytuje už na celom území. Šíri sa najmä popri brehoch, v okolí vodných tokov, ale i na lúkach.
	Netýkavka žliazkatá (<i>Impatiens glandulifera</i>) Pôvod: západná časť Himalájí Môžeme ju nájsť na celom území Slovenska. Rastie na vlhkejších pôdach, nakoľko jej vyhovuje okolie vodných tokov. Ide o jednoročnú statnú bylinu, ktorá dorastá do výšky 3 m. Dutá stonka môže mať v spodnej časti aj 5 cm. Listy sú dlhé až 30 cm. Kvitne v júli až septembri. Dozreté, cca 3 cm dlhé toľky so semenami praskajú a vystreľujú semená na veľkú vzdialenosť do 7 m. Oceňujú ju včelári, no pre svoju atraktivitu môžu včely zanedbávať opelenie domácich druhov. Semená prežijú iba jednu zimu.		Pajaseň žliazkatý (<i>Ailanthus altissima</i>) Pôvod: Čína Vyskytuje sa v lesných porastoch, popri cestách, na nevyužívaných plochách a v okolí vodných tokov. Dokáže pomerne v krátkom čase obsadiť opustené plochy, stráne, násypy.
			Javorovec jaseňolistý (<i>Negundo aceroides</i>) Pôvod: Severná Amerika Javorovec bol dovezený ako okrasná rastlina. Je nenáročný na živiny a pomerne dobre znáša aj znečistené prostredie. Strom dorastá do výšky až 20 m. Má holé konáriky a protistojné, nepárno perovito zložené listy. Plody sú podobné našim domácim javorom.

Oddelenie životného prostredia, MsÚ BB

PARTICIPATÍVNY ROZPOČET – ABY O MESTE ROZHODOVALI JEHO OBYVATELIA

PODIEĽAJTE SA NA CHODE MESTA

TIPY AKO SA ZAPOJIŤ

1.) PARTICIPATÍVNY ROZPOČET MESTA

stretnutie tematických skupín

24. 9. 2020

5. 10. 2020

12. 10. 2020

17:00 hod. MsÚ

2.) OBČIANSKE RADY

poradný orgán výborov mestských častí
zložený z obyvateľov a zástupcov
podnikateľských subjektov

3.) SOCIÁLNE SIETE

označenie v diskusiách
facebook @MestoBanskáBystrica
instagram @mestobanskabystrica

4.) ODKAZ PRE STAROSTU

poukazovanie na podnety,
ktoré mesto dokáže vyriešiť

5.) VEREJNÉ DISKUSIE

prerokovania aktuálnych projektov a tém
s obyvateľmi priamo v danej lokalite

Tento nástroj možno charakterizovať pojmami ako PARTICIPÁCIA, kde je spoluúčasť verejnosti od navrhovania cez rozhodovanie a realizovanie, až po vyhodnocovanie projektov. SPOLUPRÁCA, keď viac hláv prináša viac rozumu a kvality. Je možné, že sa na jednom mieste stretne viacero podobných projektových nápadov, ktoré sa môžu preniesť do jedného spoločného. SEBAREALIZÁCIA, ktorá prináša priestor pre nové nápady a možnosť zveľaďovať okolie svojho bydliska a mesta. Prináša možnosť niečo po sebe zanechať. ANGAŽOVANOSŤ, alebo možnosť meniť to, na čo máme dosah. Participatívny rozpočet v našom meste funguje od roku 2014. Pred šiestimi rokmi sa teda realizovali prvé projekty, ktoré navrhli a odsúhlasili obyvatelia. Odvtedy bolo zrealizovaných mnoho zaujímavých projektov, ktoré do mesta pod Urpínom priniesli napríklad šport či kultúru, a prispeli tiež k zveľadeniu verejných plôch na sídliskách i mimo nich. Mnohé z nich využívajú obyvatelia mestských častí dodnes.

TERAZ JE TEN SPRÁVNY ČAS

V tomto období sa spustil ďalší ročník pre konzultovanie nápadov počas tematických skupín, a následné predkladanie projektových návrhov. Ak máte nápad na projekt, ktorý by mohlo mesto zrealizovať, je potrebné ho konzultovať s členmi koordinačnej rady. Je však nutné brať do úvahy, že návrhy projektov musia byť v súlade s platným štatútom, ktorý okrem iného uvádza, že miesto, na ktorom by ste chceli vybudovať Váš projekt (napríklad oddychovú zónu) musí byť vo vlastníctve mesta. Odporúčame preto si návrhy projektov poriadne premyslieť a pripraviť tak, aby mohli byť zrealizované.

PRÍNOSOV JE VIAC

Zámerom nie je len účasť verejnosti na tvorbe mestského rozpočtu, ale aj to, aby sa zo strany Banskobystričanov vytvoril záujem a aby viac porozumeli mestským mechanizmom. Samozrejme, medzi ciele patrí aj podpora záujmu o investície a nové projekty, ktoré obyvatelia navrhnu.

NEVIETE SI RADY?

S praktickými otázkami Vám môžu pomôcť členovia koordinačnej rady alebo referentka pre participáciu (andrea.dolinska@banskabystrica.sk). Vaše projekty je potrebné podať v písomnej a elektronickej podobe najneskôr do 15. októbra 2020. Jeden návrh projektu môže byť vyčíslený maximálne do 10 000 eur. Po formálnej kontrole projektov sa uskutoční ich verejné prezentovanie, po ktorom sa následne spustí verejné hlasovanie. Vzhľadom na súčasnú situáciu spôsobenú pandemiou COVID-19 sa budúci rok (2021) budú realizovať projekty z roku 2020, no zároveň aj nové projekty, o ktorých obyvatelia rozhodnú tento rok. Prihlásiť môžete projekty v nasledujúcich oblastiach: Zeleň v meste a verejné priestory, Kultúra, umenie a vzdelávanie, Aktívne občianstvo, komunitný rozvoj a iné či Šport. Tešíme sa na Vaše nápady!

Referentka pre participáciu, MsÚ BB

NA SLOVÍČKO K TÉME PROTIPOVODŇOVEJ OCHRANY

Na sociálnych sieťach sa na mesto obyvatelia čoraz častejšie obracajú s otázkami, ktoré sa priamo či nepriamo týkajú výstavby protipovodňovej ochrany. Aj keď by sa na prvý pohľad mohlo zdať, že je tento projekt v kompetencii samosprávy, opak je pravdou. Prečítajte si naše odpovede na niekoľko otázok, ktoré možno zaujímajú aj Vás.

PÝTATE SA

■ Kto stojí za projektom výstavby protipovodňovej ochrany mesta?

Investorom tohto projektu nie je mesto Banská

Bystrica, ale Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik. Z mestského rozpočtu preto nebolo na túto stavbu vynaložené ani jedno jediné euro. Aj napriek tomu túto výstavbu aktívne sledujeme a od začiatku sa usilujeme komunikovať otvorene a sprostredkovať informácie, ktoré verejnosti zo strany vodohospodárov chýbajú. Zástupcovia mesta Banská Bystrica sa zúčastňujú na kontrolných dňoch a jednou z našich podmienok, ktorá bola presadená po dohode s aktivistami, bol aj environmentálny dozor, ktorý sa zaoberá ochranou drevín, dodržiavaním arboristického štandardu starostlivosti o dreviny a ochranou biotopov.

■ Kto vydal stavebné povolenie na túto stavbu?

Stavebné povolenie na výstavbu protipovodňových opatrení vydal Okresný úrad Banská

Bystrica patriaci pod Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, nie mesto.

■ Ako je možné, že na Uhlisku sú dopravné zápchy?

Zápchy na Uhlisku sú spôsobené uzavretím mosta na Ulici 9. mája, na ktorom prebieha výstavba protipovodňových opatrení. Uzavierka by mala potvať do konca septembra 2020. Povolenie na uzavretie tohto mosta vydal Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií Okresného úradu Banská Bystrica. Z vyššie uvedeného vyplýva, že mesto Banská Bystrica predmetnú stavbu nerealizuje, a nie je ani oprávnené rozhodovať o uzávierke tejto cesty (mosta).

■ Budú múriky pri Hrone vyššie ako 1,2 m?

Slovenský vodohospodársky podnik naďalej deklaruje, že stavba protipovodňových múrikov prebieha v zmysle projektovej dokumentácie a ich výška bude maximálne 1,2 m. V súčasnosti ešte neboli vykonané terénne úpravy, vrátane nadväzujúcej výstavby okolitých chodníkov, a tak sa môže obyvateľom

javiť, že sú vyššie. V prípade, že má niekto záujem porovnať rozdiel medzi výškou múriku počas výstavby a po jej ukončení, môže tak spraviť v mestskej časti Majer, kde už asfaltový chodník popri protipovodňovom múriku vybudovaný je.

dmo

Múrnik v Majeri

Foto: archív MsÚ BB

VEĽKOKAPACITNÉ MOBILNÉ ODBEROVÉ MIESTO NA TESTOVANIE

Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica spustila začiatkom septembra do prevádzky veľkokapacitné odoberové miesto (MOM), kde sú odoberané vzorky indikovaným občanom na testovanie na COVID-19. Nachádza sa na parkovisku Mičinská (bývalá dočasná autobusová stanica). Účelom jeho zriadenia je zvýšenie dennej kapacity odberu biologického materiálu pre laboratórnu diagnostiku na prítomnosť koronavírusu u indikovaných pacientov. MOM zlepší logistiku, urýchli proces odberu a odbremení lôžkové oddelenie infektológie od náporu testovaných, ktorých bolo doteraz v objekte s náročným prístupom denne okolo stovky. Odoberové miesto bude k dispozícii počas pracovných dní od 8:00 do 16:00 hod. Zdravotnícki pracovníci nemocnice budú schopní denne vybaviť až 300 odberov. Vstup do odoberového areálu riadia príslušníci PZ SR, ktorí zároveň kontrolujú, či má osoba COVID PASS. Miesto pozostáva zo štyroch pracovísk, registrácie a troch odoberových miest. Dve miesta sú prístupné peši a na jednom odoberajú stery testovaným sediacim v aute.

Foto: MsÚ BB

Odoberové miesto na parkovisku Mičinská

KTO SA TU MÔŽE DAŤ OTESTOVAŤ?

Na odoberové miesto nemôžu obyvatelia prísť svojvoľne, len na základe vydaného COVID PASSu na daný deň a na príslušné odoberové miesto. COVID PASS je vydaný po elektronickej registrácii na korona.gov.sk.

AKO SA OBJEDNAŤ?

Telefonicke u Vášho všeobecného lekára; telefonicke na RÚVZ, pod ktorého územne spadáte; cez vygenerovanie COVID PASSu v aplikácii Moje zdravie; požiadanim o vyšetrenie priamo na stránke korona.gov.sk; po registrácii pri príchode z rizikovej krajiny na stránke korona.gov.sk/ehranica.

AKO ZISTÍTE VÝSLEDOK

Negatívny výsledok otestovaným osobám oznámi Národné centrum zdravotníckych informácií prostredníctvom SMS do 96 hodín. Občanov s pozitívnym výsledkom bude kontaktovať priamo RÚVZ.

TESTOVANIE SAMOPLATCOV

Samoplatcovia žiadajú o vyšetrenie na COVID-19 najmä v súkromných laboratóriách. Vyšetrenie samoplatcov poskytuje aj Infekčologická ambulancia, Starý nemocničný areál FNŠP F. D. Roosevelta, Cesta k nemocnici 1, Banská Bystrica po predchádzajúcom objednaní sa na tel. číslach 048/4335315. Cena je 65 eur. Zriadené MOM nahradí odoberové miesto, ktoré doteraz bolo na Oddelení infektológie v starom nemocničnom areáli. Veľkokapacitné odoberové miesto bolo zriadené z pokynu Ministerstva zdravotníctva SR, ktorého cieľom je vytvoriť takéto miesta vo všetkých krajských mestách, zvýšiť kapacitu testovania občanov SR na COVID-19 a pripraviť sa na prípadné zhoršenie epidemiologickej situácie.

R. Maťašeje

REUMATICI VZDORUJÚ KORONAKRÍZE

Mohlo by sa zdať, že vynútená karanténa aj v Miestnej pobočke Ligy proti reumatizmu v Banskej Bystrici načas utlmí všetky plánované aktivity, čo sa však aj vďaka podpore mesta nestalo. Naopak, prišiel nový impulz a reumatici s finančnou podporou mesta pokračujú v realizácii svojho projektu „Rozhýbme sa s nordic walking“ aj tento rok. Jeho cieľom je motivovať (nielen) bystrických reumatikov, aby sa aktívne hýbali. Koronavírus spôsobil, že sa veľa z našich akcií presunulo z interiéru do exteriéru, čo nie je na škodu. Aktívny pohyb preferovaný týmto projektom predstavuje využívanie techniky nordic walking chôdze, ku ktorému sa pridružilo pravidelné cvičenie jógy vo verzii pre reumatikov. Počas trvania projektu sa vytvorila solídna tradícia stretnutí reumatikov v pohybe, čo pre nich prináša pozitívne zdravotné benefity. Tešíme sa, že sme mohli privítať reumatické leto aktívne a s radosťou. V prvom rade radi konštatujeme, že chôdza nordic walking a jóga pre reumatikov v Banskej Bystrici pravidelne nachádzajú svojich skalných nadšencov. Tí sa stretávajú raz do týždňa, aby pohybom utužovali svoje zdravie. Bonusom je možnosť spoločného zdieľania problémov.

Reumatici navštívili Bystrickú jaskyňu

Naplánovali si aj výlet na Lupčiansky hrad

Okrem pravidelnej chôdze, ktorú realizujeme v areáli parku pod Pamätníkom SNP, organizujeme aj turistické nordic vychádzky do okolia nášho mesta, a tu je vždy možnosť objavovať niečo nové. Podarilo sa nám spojiť výlet do Slovenskej Lupče s kultúrnym zážitkom návštevy zámku a divadelného predstavenia miestnych ochotníkov, alebo sme mohli navštíviť Bystrickú jaskyňu, moštenické minerálne pramene či arborétum vo Zvolene. Spoločným menovateľom akcií bola výborná nálada, a tá je najlepšou reklamou na naše ďalšie podujatia. Ani na jeseň nechceme zaháľať! Koncom septembra pripravujeme pre reumatikov už piaty ročník obľúbených prednáškových stretnutí s lekármi pod názvom „Beseda s lekármi bez bieleho plášťa“. Okrem cenných informácií od lekárov má tento projekt pre pobočku aj benefit možností upozorniť na našu pacientsku skupinu, ktorá rada privíta nových členov. Viac informácií o pobočke Ligy proti reumatizmu v Banskej Bystrici nájdete na stránke www.reumabb.webnode.sk, na sociálnych sieťach (reumabb) či na e-mailovej adrese: banskabystrica@mojareuma.sk.

J. Bečka

OTVÁRAME NOVÚ SEZÓNU

Tentokrát to bude v znamení dvoch kľúčových pojmov s asociáciou dneška a inscenáciou Muž bez vlastností. DOBA SA POHLA – Z jari tohto roka sa životy všetkých v každej sfére zmenili a svet umenia a kultúry nebol výnimkou, práve naopak. Každému je jasné, že veci sú iné, otázkou však je „ako“ iné. V Divadle Štúdio tanca sa taktiež hľadajú nové cesty a spôsoby ako vytrvať a Hýbať sa práve (aj) v tejto „pohnutej“ dobe. UMENIE MÁ CENU – Publikum bolo vždy kľúčovým „hráčom“ vo svete umenia, ale teraz sa nanovo ukázalo, akú silu, a s ňou aj zodpovednosť, naozaj má. Komu fandíme a koho a ako tým podporujeme? Stojíme na prahu zmien a kreatívna činnosť potrebuje svojho diváka viac, ako kedykoľvek predtým. Už teraz sa definitívne vie, že lajky a followeri nestacia. Umenie malo, bude mať, a hlavne má cenu. Počuli ste už o inscenácii Muž bez vlastností? Intenzívna aktuálnosť a rovnocennosť tanca, atmosféry a umnej scénickosti. Tvorcovia Stanislava Vlčeková a Jozef Vlk z Debris Company spoločne s medzinárodným umeleckým súborom DŠT vytvorili silné dielo ironicko-deziluzívnej panorámy modernej spoločnosti. Dielo je inšpirované rovnomenným románom Roberta Musila. Nenechajte si ujsť predstavenia, ktoré sa v Divadle Štúdio tanca (Komenského 12) uskutočnia 23., 25. a 30. septembra vždy o 19:00 hod.

DŠT

FESTIVAL DEŇ ARCHITEKTÚRY 2020

Jubilejný 10. ročník Medzinárodného architektonického festivalu Deň architektúry 2020 (DA) už od 1. do 7. októbra pootvorí dvere ku kvalitnej a cennej architektúre aj v meste pod Urpínom. K početnejšej prevahe českých a moravských miest sa pripája 15 miest zo Slovenska. Prehliadky v slovenských mestách poukážu na výnimočné architektonické osobnosti cez priamy kontakt s ich dielami, budovu politickej školy architekta Vladimíra Dedečka v Modre, bohatú tvorbu Michala Maximiliana Scheera v Nitre, nebyť pár zanietencov, takmer zabudnutého Gustava Stadtruckeru vo Zvolene, tvorbu funkcionalistického architekta Oskara Winklera bohato zastúpenú v Lučenci, až po okruh „baťovských architektov“ v Partizánskom a na vlakovom nástupišti pred výpravnou budovou vo Svite. V Banskej Bystrici sú pripravené tematické workshopy, obhliadka budovy, ktorá zmení charakter celej mestskej časti či diskusia s architektom KC Záhrada. Aj potulky po výtvarných dielach Banskej Bystrice začnú práve na nádvorí tohto živého kultúrneho centra. Podrobný program, termíny a miesta stretnutí nájdete na stránke www.denarchitektury.cz.

R. Udžan

V MATERSKOM CENTRE MAMINA MÁME NOVINKY

V priebehu leta sme v Materskom centre Mamina nezaháľali, a podarilo sa nám vynoviť našu herňu, ktorá už privítala svojich návštevníkov v nových farbách stien aj koberca. V ďalšej etape skrášľovania našich priestorov sa chystáme vymeniť koberec aj v hlavnej chodbe, a pribudnúť by mali aj nové herné prvky pre väčšie deti. Našou veľkou túžbou je rekonštrukcia sociálnych zariadení v Materskom centre Mamina. Podľa už vypracovaného projektu by mohli pribudnúť toalety a umývadlá pre

dospelých aj pre najmenších. Za najlepšie vylepšenie považujeme bojler, ktorý by nám umožnil umývanie si rúk v teplej vode. K splneniu nášho sna však musíme vyhrať projekt, ktorý nesie názov: „Čo chceme obnoviť v Ma-

mine, nechýba určite v každej rodine“. Viac informácií nájdete na stránke www.mcmamina.sk. Okrem zlepšovania priestorov sme si opäť pripravili dopoludňajšie krúžky pre deti, Montessori herňu i tvorivé dielničky. Aj tento

rok budeme opakovane otvárať Kurz prípravy na pôrod, tentokrát špeciálne rozšírený o veľmi potrebný Kurz dojčenia. Z prednášok a workshopov sa môžete tešiť na Kurz prvej pomoci pre deti, Ako posilniť imunitu pomocou prírody a mnoho ďalšieho.

K. Longauerová

Takto vyzerajú priestory, v ktorých sa deti môžu hrať

PREMIÉRA PRE BATOLÁTÁ

Bábkové divadlo na Rázcestí sa tvorbou pre deti od 0 rokov začalo zaoberať ako prvé divadlo na Slovensku. Od roku 2011 sa tejto línii tvorby venuje kontinuálne. V repertoári má päť titulov pre batoláta a 20. septembra k nim pribudne nový titul ŠEPOTY LESA. Premiéra inscenácie sa mala konať už v marci, no do tvorivého procesu zasiahla koronakríza. Situácia sa vyvinula tak, že Šepoty lesa sa stanú prvou premiérou 60. divadelnej sezóny BDNR! Inscenáciu pripravil poľsko-slovenský tvorivý tím pod vedením Honoraty Mierzejewskiej-Mikosze. Tá patrí k prvým režisérkam v Poľsku, ktoré sa téme divadelných „batolárií“ tvorivo venujú. Jej režijný rukopis sa vyznačuje syntézou poézie, hudby a výtvarných obrazov. Okrem tvorby divadel-

ných so životom malého buka – Bartolomeja. Sprievodcami Bartolomejovým svetom sú prieskumníci, herec a herečka, ktorí s citom, rešpektom a humorom objavujú lesné zákonitosti. Preklad textu pripravil Marián Pecko. Vizualný koncept predstavenia pracuje najmä s prírodninami, kmeňmi stromov, halúzkami, šiškami a pod. (výprava Ewa Woźniak). Scé-

V predstavení sa zamerali aj na stromy

Nový titul Šepoty lesa

ných predstavení sa angažuje v projektoch, ktoré posilňujú aktívne zapojenie sa rodín s deťmi do kultúrneho diania v Poľsku. Šepoty lesa sú jej prvou divadelnou realizáciou na Slovensku. Honorata Mierzejewska-Mikosza je zároveň autorka námetu a scenára inscenácie. V centre pozornosti Šepotov lesa stojí les a rôzne druhy stromov. S tými sa diváci zoznámia prostredníctvom minipribehov prepoje-

nografia je doplnená interaktívnymi projekciami (médiá Alexander Janas), ktoré približujú rôznorodé prírodné procesy a dodávajú scénam nevšednú dynamiku. Hudobný koncept pracuje so živou muzikou, gitarovou hudbou a drevenými perkusiami (hudba Tomasz Lewandowski). Účinkujú: Dodo Šamaj, Filip Štrba a hosťujúca herečka Katarína Gurová. Predstavenie je venované deťom od 2 do 5 rokov. Premiéra inscenácie je naplánovaná na nedeľu, 20. september 2020 o 16:00 hod. v divadelnej sále Bábkového divadla na Rázcestí. Termíny repríz nájdete na stránke divadla www.bdnr.sk. Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Realizované s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja. Podporil Poľský inštitút v Bratislave.

BDNR

ZAÚJÍMAVÝ UNIVERZITNÝ PROJEKT

Okrem toho, že kultúra a kultúrny rozvoj prispievajú k spoznávaní nášho kraja, sú i zdrojom ekonomického potenciálu. S podporou Vyšehradského fondu sa preto skupina pracovníkov Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela odhodlala k sociálnym a kultúrnym analýzám mestskej identity. Tie by pomohli predstaviteľom kultúrnych inštitúcií a miestnych orgánov opierať sa o konkrétne výsledky a informácie. Členky tímu (E. Höhn, katedra európskych kultúrnych štúdií; Z. Bariaková, katedra slovenského jazyka a literatúry; E. Reichwalderová, katedra romanistiky; J. Javorčíková, katedra anglistiky a amerikanistiky) pracujú v rokoch 2019 – 2021 na výskumnom projekte pod názvom Development of Urban Culture in V4 Countries (Rozvoj urbánnej kultúry v krajinách V4) s dôrazom na urbánnu kultúru mesta Banská Bystrica, predovšetkým na jeho literárne dedičstvo. Projekt sa uskutočňuje v spolupráci s partnerskými univerzitami krajín V4: Česká zemědělská univerzita v Prahe, Univerzita Jána Pavla II v Krakove a Univerzita v Miškovci. Okrem prednášok, konferencie a workshopu je súčasťou aktív tematická prehliadka mesta realizovaná študentmi Univerzity Mateja Bela. Jej názov je Literárna Banská Bystrica a uskutoční sa v utorok, 6. októbra 2020 o 12:00 hod. Stretneme sa vo Vile Dominika Skuteckého na Hornej ulici 55 a prehliadku ukončíme v Lazovnej ulici 11. Banskobystričania, turisti i študenti – všetci sú srdečne vítaní.

FF UMB

SAMUEL BOTHÁR

(1845 – 1915)

Tento rok si pripomíname 105. výročie úmrtia Samuela Bothára, ktorý patrí k významným osobnostiam nášho mesta pod Urpínom. Bol to lekár, mineralóg, zberateľ, dobrodinec, múzejník a doživotný nehonorený kustód prírodovedných zbierok Mestského múzea v jednej osobe. V našom článku sa dočítate viac informácií o tomto zaujímavom človeku a o jeho živote.

Foto: Stredoslovenské múzeum

Samuel Bothár

Samuel Bothár ml. sa narodil 12. apríla 1845 v Banskej Bystrici v rodine mediara a kotlára Samuela Bothára (1819 – 1881) a Márie Klobušickej (1823 – 1905) a bol

pravnukom kožušníka Michala Bothára, ktorý sa v meste usadil koncom 18. storočia. Po gymnaziálnych štúdiách v Banskej Bystrici, Bratislave a Banskej Štiavnici, kde zmaturoval na Evanjelickom lýceu, pokračoval Samuel Bothár v štúdiu na zahraničných univerzitách.

V SLUŽBÁCH MEDICÍNY

Medicínu študoval vo Viedni (1867) a Budapešti (1867 – 1872), kde 27. júla 1872 promoval. Už ako študent pomáhal na očnom oddelení verejnej nemocnice v Pešti (1871 – 1872) a od 1. novembra 1872 pôsobil ako praktikant na I. internom oddelení. Ako sekundárny lekár pracoval od 1. novembra 1871 do 11. januára 1873 vo filiálke nemocnice Omnibus na oddelení chorých na cholery, od 12. januára do 18. októbra 1873 nachádzame Bothára na pododdelení II. interného oddelenia chorôb kiahní a cholery, kde sa stal zástupcom primára Alojza Rakytu. Ten Bothárovi medicínske aj ľudské kvality označil ako „*vynikajúce odborné schopnosti, obetavosť a pre chudobných aj nezištnosť, humánnosť a jemnosť.*“ Obetavosť napokon spôsobila, že sa Bothár sám infikoval, no šťastne sa z cholery vyliečil. Valné zhromaždenie Zvolenskej župy sa 20. novembra 1873 oboznámilo s Bothárovým lekárskeym diplomom a získalo ho pre obvodnú ambulanciu vo Zvolene (1873 – 1882), neskôr bol až do svojej smrti mestským lekárom v Banskej Bystrici (1882 – 1915). Študentom Evanjelického gymnázia, ktoré kedysi absolvoval, poskytoval bezplatné zdravotné služby spolu aj s lekárnikom Fridrichom Góllnerom.

V SLUŽBÁCH RODINY

V roku 1882 sa Samuel Bothár ml. oženil s Vilhou Hulleyovou (1857 – 1902). Bothárovci vlastnili na ulici Lajosa Kossutha (dnes Dolná) viacero domov, mladomanžel sa usadil v dome č. 35 (v roku 1894 tu našli pri zemných prácach súbor kachlíc), kde do rodiny pribudlo postupne päť detí (Alexander, Margita, Vojtech, Ilona,

Alžbeta). Bothára mimoriadne zasiahla nečakaná smrť manželky Vilmy aj syna Vojtecha (1889 – 1914), ktorý padol v 1. svetovej vojne. Po Bothárovej smrti (1915) prešiel dom do vlastníctva mesta a od roku 1979 v ňom sídli Stredoslovenské osvetové stredisko.

Foto: archív F. Glocko

Dom, v ktorom bývali Bothárovci

V SLUŽBÁCH MESTA A KULTÚRY

Samuel Bothár sa okrem medicíny venoval aj zberateľstvu, geológii, histórii a numizmatike. Svoju zbierku začal budovať v 60. rokoch 19. storočia ako študent v Banskej Štiavnici. Počas vysokoškolských štúdií navštevoval prednášky zakladateľa uhorskej geológie Józsefa Szabóa (1822 – 1894) a udržiaval kontakty aj s ďalšími významnými geológmi, ako bol hydrogeológ Budapeštianskej univerzity Tamás Szontágh (1951 – 1936), prírodovedec a rodák z Vidinej František Kubínyi (1796 – 1874) a hlavný geológ Rumunska Gyula Szádeczsky-Kardoss (1860 – 1935). V roku 1885 zvolili Bothára za člena Uhorskej geologickej spoločnosti a stal sa aj zakladajúcim členom Uhorskej numizmatickej spoločnosti. Bol zakladajúcim členom Mestského múzea v Banskej Bystrici (1889), darca a realizátor prvej expozície prezentácie zbierky anorganických prírodnín (1909) a 30. októbra 1909 sa stal jedným z troch doživotných, nehonorených kustódov Mestského múzea, ktorému daroval a opísal 902 kusov predmetov z vlastnej mineralogickej (578 ks), petrologickej (251 ks hornín), geologickej (6 ks), paleobotanickej (7 ks) a paleozoologickej (61 ks skamenelín) zbierky. Predstavovali základ prírodovedného fondu dnešného Stredoslovenského múzea. Pre ich umiestnenie v prvej expozícii múzea v Matejovom dome dal Bothár na vlastné náklady vyhotoviť zasklené vitríny s drevenými podložkami. Historickú cenu majú vzorky minerálov zo slovenských typových lokalít (libethenit a euchroit z Ľubietovej, evansit zo Železníka a devillín – herrengundit zo Španej Doliny). Mnohé získal Bothár zrejme darom,

dokladom sú pôvodné etikety s menami a rokmi (F. Kubínyi, 1866; G. Szádeczky, 1888; K. A. Zipser, 1863). V zbierke sa nachádzajú predmety zo Severnej Ameriky, Afriky, z Rumunska, Rakúska, Veľkej Británie. Veľkú časť zbierky Samuel Bothár rozdal ešte za svojho života. V doterajšej histórii múzea predstavuje Bothárov dar najväčší anorganický súbor veľkej historickej hodnoty. V roku 1886 daroval zbierku 1485 ks minerálov aj Evanjelickému gymnáziu v Banskej Bystrici (nezachovala sa) a škole v maďarskej Békéscsabe. Zvyšnú časť zbierky predala v roku 1935 jeho dcéra Ilona do Štátneho banského múzea Dionýza Štúra (dnes Slovenské banské múzeum) v Banskej Štiavnici, ktorá v rokoch 1952 – 1957 pracovala v Krajskom múzeu v Banskej Bystrici ako administratívna pracovníčka. Bothár daroval a opísal pre Mestské múzeum aj kolekciu 831 mincí, podieľal sa aj na budovaní zbierkového fondu archeológie (kachlice), histórie (cechové predmety) a etnografie (misy, taniere, džbány). Medzi kultúrnych pracovníkov mesta patrili aj Bothárovi bratia Michal, Daniel a Ľudovít, ktorý bol učiteľ.

V PARÍŽI

V roku 1900 na Svetovej výstave v Paríži, ktorú 14. apríla otvoril francúzsky prezident Emile Loubet, boli aj predmety zo zbierok Mestského múzea. Organizačný výbor uhorskej národnej expozície vybral z Mestského múzea v máji 1899 spolu 22 exponátov. Predmety odovzdala organizačnému výboru 24. novembra 1899 komisia v zložení: Jozef Lipcsey – tajomník múzea, Jozef Schweng – mestský radca a Samuel Bothár.

BOTHÁROV ODKAZ

Banskej Bystrici zasvätil Samuel Bothár svoj lekárske aj kultúrny život. Po dlhej a ťažkej chorobe zomrel 30. septembra 1915 v ranných hodinách. Pochovali ho 2. októbra o 15. hodine na miestnom Evanjelickom cintoríne. Na spomienkovej slávnosti 9. januára 1918 mu bolo vyslovené In memoriam uznanie a vďaka za jeho ušľachtilú činnosť. Pri tejto príležitosti bol múzeu odovzdaný jeho portrét, dnes umiestnený v Matejovom dome. Slovenská mineralogická spoločnosť udeľuje za zásluhy súvisiace s prácou a propagáciou mineralogických vied aj ocenenie Cena Samuela Bothára za najlepšiu stálu mineralogickú expozíciu.

F. Glocko

Spolupráca na článku: C. Tóth, P. Račko

SEPTEMBER ODŠARTOVAL POHYBOM

Foto: archív MsÚ BB

Športovalo sa aj napriek nepriaznivému počasiu

Prvý septembrový deň v Banskej Bystrici a blízkom okolí patril športu. Na svoje si prišli najmä milovníci behu a cyklistiky. V Parku pod Pamätníkom SNP sa uskutočnil už 9. ročník Behu na Urpín. Podujatie, ktoré sa tradične koná v máji museli organizátori pre opatrenia proti šíreniu koronavírusu presunúť na september. Ako povedala organizátorka pretekov Katarína Belicová: „Bežci sa napriek nepriaznivému počasiu nedali zahanbiť a aj tento rok sa na trať postavilo takmer 150 účastníkov odhodlaných zložiť symbol nášho mesta – Urpín.“ Medzi mužmi sa z prvenstva tešil Miroslav Hraško (0:45:23,7) z tímu Zolná Skyrunning Team a medzi ženami kraľovala Iveta Furáková (0:53:43,8) zo Svetielka nádeje. Popri Behu na Urpín sa v Parku pod Pamätníkom konal aj orientačný beh Behaj s rozumom,

počas ktorého si bežci v rôznych kategóriách pod patronátom klubu orientačného behu ŠK Hadveo Banská Bystrica mohli vyskúšať bežec-ký labyrint. Popri týchto bežeckých podujatiach sa v neďalekých Selciach konal už 19. ročník pretekov v horskej cyklistike Merida – Zelená stopa. V náročných podmienkach sa na 53 a 33 kilometrových tratiach, a tiež na mládežníckej 4-kilometrovej trati, na štart postavilo takmer 140 pretekárov. Na kráľovskej 53-kilometrovej trati zvíťazil Andrej Kubiš (2:25:37,8) zo SUN-CYCLE.sk Racing, ktorý v tesnom súboji na cieľovej čiare zdolal o dve desatiny sekundy Martina Belka (2:25:38,0). Na kratšej 33-kilometrovej trati sa darilo aj Banskobystričanom. V kategórii mužov obsadil druhé miesto Zdeno Longauer (1:40:06,0) pred tretím Matúšom Kováčikom (1:43:04,2) taktiež z Banskej Bystrice. Z víťazstva sa tešil Július Maťovčík (1:40:03,0) z Climberg Sport Team. Medzi ženami na 33-kilometrovej trati obsadila strieborné miesto Banskobystričanka Erika Glajzová (1:56:56,6) pred víťazkou Ninou Penzešovou (1:54:03,9) z tímu ABC Staré páky. Napriek nepriazni počasia organizátori hodnotili tento ročník za vydarený.

Oddelenie športu, MsÚ BB

EURÓPSKY TÝŽDEŇ ŠPORTU

Foto: archív MsÚ BB

Minuloročná Šarkaniáda

Aj tento rok sa naše mesto zapojilo do Európskeho týždňa športu, ktorý sa uskutoční od 23. do 30. septembra 2020. Nakoľko po pandémie sú športové podujatia v mnohých ohľadoch špecifické, aj Európsky týždeň športu bude prispôbený aktuálnemu vývoju epidemiologickej situácie. Namiesto týždňa s množstvom športových podujatí sa v meste pod Urpínom zameriame na propagáciu športovísk a športových klubov pre verejnosť. Viac informácií o pripravovaných podujatiach nájdete na webovej stránke mesta www.banskabystrica.sk a na sociálnych sieťach (Banská Bystrica Európske mesto športu 2017).

Oddelenie športu, MsÚ BB

CENTRUM VOĽNÉHO ČASU
Havranské 9, Banská Bystrica

Ponuka záujmovej činnosti na školský rok 2020/2021

Pre školákov

krúžok umení a remesiel, výtvarný ateliér,
environmentálny krúžok, astronomický krúžok, florbal,
šachový krúžok, petang, jazdectvo, stolný tenis,
strelecký krúžok, bedminton, letecký modelár,
horolezectvo, športová príprava, bowling, škola varenia,
základy bojových umení, volejbalový a futbalový krúžok

Pre mladšie deti

angličtina pre najmenších, atletická škôlka, LEGO krúžok,
zamazané práčky, gymnastika

CVC Pohoda

048/413 15 90, 0918 977 140

www.cvcphoda.sk

HĽADÁM DOMOV

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene predstavuje:

Meno: Maca **Pohlavie:** sučka

Vek: 1/2020 **Výška:** 46 cm **Váha:** 17,7 kg

Povaha: Maca je 8-mesačná krásna slečna plná elánu a šťastia. Prišla k nám veľmi ustráchaná, no pochopila, že jej u nás nič nehrozí a život s plnou miskou kvalitného jedla a so psími kamošmi nie je tak zlý. No samozrejme, že v rodine by bola spokojnejšia, a tak jej hľadáme domov plný lásky a pozornosti, ktorú si šteňa vyžaduje. Maca je hravá a ako každé šteniatko potrebuje výchovu v hygiene, a taktiež naučiť sa nejaké povely. Hľadáme pre ňu rodinu, v ktorej je pes súčasťou rodiny a chodí s ňou na výlety, turistiku či športovať. Maca miluje spoločnosť, a to nielen človeka, ale aj iných psíkov. V dospelosti bude stredného vzrastu. Ak chcete vidieť viac psíkov či pomôcť, môžete sa informovať na telefónnych číslach: 0918505254, 0915699756 alebo v Karanténnej stanici so sídlom na adrese Unionka 17, 96001 Zvolen. Pomôcť môžete aj s dočasnou opaterou o psíky. Presné informácie o formách víťanej pomoci nájdete aj na webovej stránke www.kszv.sk.

SPOŁACH, o. z. Vám ponúka bezplatné poradenstvo v oblasti problematiky Alzheimerovej choroby, a zároveň Vás pozýva na stretnutie podpornej Skupiny Príbuzných a Opatrovaťelov Ľudí s Alzheimerovou Chorobou, ktoré sa uskutoční v stredu, **30. septembra 2020 o 16:00 hod.** v priestoroch Diecézneho centra Jána Pavla II. (Kapitulská ulica 21, Banská Bystrica). Na stretnutí sa budeme zaoberať témou Človek s Alzheimerovou chorobou v starostlivosti opatrovateľskej služby. Pozývame všetkých pravidelných účastníkov, a radi medzi sebou privítame aj nových. Tešíme sa na stretnutie s Vami!
SPOŁACH, o. z.

UZÁVIERKA OKTÓBROVÉHO ČÍSLA

Termín: 2. októbra 2020 do 12:00 hod. Na podklady čakáme do uzávierky. Po tomto termíne už nie je možné články dopĺňať, a preto budeme radi ak nás kontaktujete v predstihu. Kontaktná osoba: Mgr. Dominika Mojžišová, 048/43 30 107, e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk.

VEREJNÉ VYHLÁŠKY (VV) STAVEBNÉHO ÚRADU

OVZ-SU 146922/22033/2020/KRK

VV: Oznámenie o začatí stavebného konania a upustenie od miestneho zisťovania; Stavebník: spoločnosť Orange Slovensko, a. s., Metodova 8, 821 08 BA; Stavba: „Prípojka verejnej elektronickej komunikačnej siete Orange Slovensko, a. s. FTTC1987BB – Kostiviarska“ umiestnenej na pozemkoch v k. ú. Kostiviarska a Sásová v BB; Vyvesené: 03. 09. 2020

OVZ-SÚ 146862/20669/2020/FUF

VV: Rozhodnutie

Stavebník: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť BB – mesto, Nám. Štefana Moyses 1, BB
Stavba: „Dostavba farského úradu, BB – mesto, Námestie Štefana Moyses 1, SO-05 prípojka NN“, na pozemkoch parc. KN-C č. 1327/1, 1327/2 v k. ú. BB; Vyvesené: 03. 09. 2020

OVZ-SU 145367/27978/2020/HOM

VV: Oznámenie o začatí spojeného konania o dodatočnom povolení stavby s kolaudačným konaním a naradenie ústneho pojednávania a miestneho zisťovania; Stavebník: Jana Vašičková, Lipová 6460/10, 974 09 BB; Stavba: „Stavebné úpravy bytu č. 21“, spojené s kolaudáciou v byte č. 21, na 3. poschodí, chod č. 10, v obytnom dome s. č. 6460, na Lipovej ulici, k. ú. Podlavice; Vyvesené: 09. 09. 2020

OVZ-SU 144434/27711/2020/Se

VV: Oznámenie o začatí kolaudačného konania a nariadenie ústneho pojednávania spoje-

ného s miestnym zisťovaním

Stavebník: spoločnosť O2 Slovakia, s. r. o., Einsteinova 24, BA; Stavba: „Nová základňová stanica BBMAJ, Strecha bytového domu“, na streche obytného domu súp. Č. 3644, ktorý je postavený na parc. KN-C č. 2977/9, v BB na Majerskej ceste 65, k. ú. BB; Vyvesené: 31. 08. 2020

OVZ-SU 144849/11463/2020/Se

VV: Rozhodnutie

Stavebník: Martin Strečok a Katarína Strečok, obaja bytom Rudohorská č. 5451/32, BB
Stavba: „Plynofikácia rodinného domu, Pres-tavba bytového otvoru rodinného domu“, súp. č. 2226 v BB, MČ Šalková, Mieru 15 na parc. KN-C č. 487/1 a 487/2, k. ú. Šalková.
Vyvesené: 31. 08. 2020

OVZ-SU 144268/22378/2020/BOB

VV: Rozhodnutie

Stavebník: Jozef Valent a Slávka Valentová, obaja bytom Okružná 13, 974 04 BB; Stavba: „Záhradný domček“, na pozemku par. KN-C č. 3738/109, v k. ú. Radvaň, BB
Vyvesené: 28. 08. 2020

Všetky aktuálne verejné vyhlášky stavebného úradu nájdete na stránke mesta www.banskabystrica.sk v sekcii Samospráva – Úradná tabuľa, pričom v kategórii dokumentu je potrebné zvoliť si Stavebný úrad.

V Banskej Bystrici, 04. 09. 2020

OZNAM KOMUNITNÝCH CENTIER

V Komunitnom centre Sásová sa v priebehu septembra a októbra uskutočnia dve zaujímavé podujatia. Prvé z nich má názov Leto v háji a uskutoční sa v sobotu, 26. septembra 2020. Okrem spoločného čistenia Jelšového hája v Sásovej si môžete prísť v rámci Leta v háji zacvičiť jogu, naučiť sa čo znamená byť v prítomnosti a v tichosti, ochutnať vegánske chuťovky a vypočuť si dobrú hudbu. Na druhé obľúbené podujatie – Babie leto, sa môžete tešiť v sobotu, 10. októbra 2020. Babie leto je pre všetkých, ktorí sa radi zabávajú a tvoria. Vaše deti sa môžu zúčastniť na kreatívnych dielnach alebo sa naučiť tancovať shuffle dance spolu s lektorkou Veronikou Slukovou. Vy budete mať možnosť inšpirovať sa pri ukážkach zdravého varenia či zabaviť sa s naším hudobným hosťom. V Komunitnom centre Sásová aj v nasledujúcich mesiacoch pribudnú nové aktivity, takže sa neváhajte pridať. Každý štvrtok od 10:00 do 12:00 hod. – Tréning pamäte tancom, štvrtok od 16:00 do 17:00 hod. a v piatok od 19:00 do 20:30 hod. – Shuffle dance a v sobotu od 8:00 tanečné Meditácie Osho. Viac informácií nájdete na našich sociálnych sieťach.

Komunitné centrum Sásová, budova bývalej ZŠ Tatranská (vchod vzhodu)

SÚŤAŽ

V augustovom čísle Radničných novín ste sa mohli zapojiť do súťaže o publikáciu Kronika nášho času Pamätnica 60-tich rokov Folklorneho súboru Partizán. Potrebné bolo poslať odpoveď na otázku: Čo Vás zaujalo z programu pripravovaného 363. Radvanského jarmoku? Aj napriek tomu, že sa nakoniec tento rok z dôvodu bezpečnosti neuskutočnil, ďakujeme za všetky odpovede. Víťazkou sa stáva pani Kradláková. Srdečne gratulujeme, výhru Vám pošleme poštou! Tentokrát sa môžete zapojiť do súťaže o publikáciu Knižnica v minulosti a súčasnosti od Olgy Laukovej a kolektívu. Stačí, ak nám napíšete odpoveď na otázku: Ako vnímate Participatívny rozpočet mesta Banská Bystrica? Vaše odpovede môžete posilať do 2. októbra 2020 na adresu: Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo na e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, predmet správy: súťaž.

ANETA TURNÉ 2020 LANGEROVÁ & KORBEN DALLAS

21. 9. PARDUBICE
ŽLUTÝ PES

22. 9. PRAHA
PALÁC AKROPOLIS

23. 9. OLOMOUČ
S-KLUB

24. 9. OSTRAVA
AKORD

25. 9. BRNO
SONO CENTRUM

4. 10. BANSKÁ BYSTRICA
ROBOTNÍCKY DOM

6. 10. ŽILINA
MESTSKÉ DIVADLO

7. 10. KOŠICE
TABÁČKA

8. 10. BRATISLAVA
MAJESTIC MUSIC CLUB

9. 10. TREŇČÍN
PIANO CLUB

PREDPROJEKTY A INFO ČÍ:

EURÓPSKY TÝŽDEŇ ŠPORTU V BANSKEJ BYSTRICI 2020

23. - 30.
september

Bližšie informácie
o pripravovaných podujatiach na
www.banskabystrica.sk

MESTO BANSKÁ BYSTRICA

#BEACTIVE

PROFILOVÝ KONCERT BRATISLAVA HOT SERENADERS

26. IX. 18:00

ROBOTNÍCKY DOM BANSKÁ BYSTRICA

ROBOTNICKÁ 3, 974 01 BANSKÁ BYSTRICA
VSTUPENKY V SIETI TICKETPORTAL.SK A V INFORMAČNOM CENTRE: NÁMESTIE SNP 1.

DOLIS GOEN MESTO BANSKÁ BYSTRICA SING NOIS

WWW.SERENADERS.SK

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ ROBOTNÍCKEHO DOMU

vás
pozýva na

16.10.
2020

16:00 hod.
výstava šarkanov
spojená s tvorivými
dielnami

19:00 hod.
Divadlo Clipperton:
HLADÁ SA NOVÝ MANŽEL
komédia z pera
chorvátskeho autora
Mira Gavranca

Počet miest na predstavenie
je obmedzený. Vstup je bezplatný,
ale bude možný len so vstupenkou.
Vstupenky si môžete vyzdvihnúť
v Informačnom centre, Námestie SNP 1,
Banská Bystrica.

Na tvorivé dielne je potrebné sa prihlásiť
prostredníctvom e-mailu: zuzana.kohutova@banskabystrica.sk

Zmena programu vyhradená!

MESTO BANSKÁ BYSTRICA

PODUJATIA

V BANSKEJ BYSTRICI A OKOLÍ

OKTÓBER 2020

■ HUDBA / TANEC / DIVADLO ■ ŠPORT
■ MÚZEÁ / GALÉRIE / KNIŽNICE ■ INÉ PODUJATIA

02.10. | PIATOK

18.45 hod., divadlo u greškov, obec tajov

**willy russell:
shirley valentine**

bláznivý útek do krajiny
za stenou

03.10. | SOBOTA

18.00 hod., kostol premenenia
pána, obec špania dolina

**vivat vox organi
2020**

VIII. ročník medzinárodného
organového festivalu,
host: geraud guillemot

04.10. | NEDEĽA

20.00 hod., robotnícky dom,
robotnícka 3

**aneta langerová
& korben dallas**

česko-slovenské koncertné turné

05.10. | PONDELOK

19.30 hod., filmový klub,
kapitulská 23

raj na zemi

premietanie

06.10. | UTOROK

18.30 hod., štátna opera,
národná 11

**w. a. mozart:
čarovná flauta**

svetoznáma rozprávková opera

07.10. | STREDA

16.00 hod., švk - hudobné átrium,
lazovná 9

**doors when you're
strange,
eric clapton:
snowhandat**

rockový príbeh muzikantov

07.10. | STREDA

18.00 hod., štátna opera,
národná 11

**dnešný večer
patrí mne:
patricia
solotruková**

komorný koncert

08.10. | ŠTVRTOK

19.30 hod., filmový klub,
kapitulská 23

**d'aleko
od reykjavíku**

premietanie

09.10. | PIATOK

18.00 hod., kostol premenenia
pána, obec špania dolina

**vivat vox organi
2020
- koncert špeciál**

otvárací koncert nového festivalu
musica barocca 2021

09.10. | PIATOK

robotnícky dom, robotnícka 3

**smiling string
orchestra**

10.10. | SOBOTA

15.00 hod., futbalový štadión,
zvolen

**mfk dukla
banská bystrica
- bšk partizán
bardejov**

2. futbalová liga mužov

11.10. | NEDEĽA

15.00 hod., evanjelický kostol,
lazovná ulica

**dni duševného
zdravia 2020
ku koreňom lásky**

moderovaný rozhovor
s renomovaným slovenským
psychiatrom na tému vzťahovej
vzáby a rodičovskej výchovy

14.10. | STREDA

16.00 hod., švk - hudobné átrium,
lazovná 9

**70. live at the royal
albert hall**

koncert oslavujúci životné
jubileum erica claptona

14.10. | STREDA

16.30 hod., ssg - bethlenov dom,
dolná 8

**rodinná tvorivá
dielňa k stálej
expozícii
stana filka**

15.10. | ŠTVRTOK

19.00 hod., robotnícky dom,
robotnícka 3

fermata

koncert legendárnej slovenskej
jazz-rockovej skupiny

15.10. | ŠTVRTOK

19.00 hod., divadlo štúdio tanca,
komenského 12

jumble

tanečné predstavenie, zopakuje
sa 16.10., 17.10., 23.10., 28.10.

16.10. | PIATOK

robotnícky dom, robotnícka 3

**deň otvorených
dverí**

16. - 18.10. | PIA - NED

gymnázium andreja sládkoviča,
komenského 18

**bystrická hudobná
haravara**

festival folklórnych súborov,
konferencia

18.10. | NEDEĽA

14.00 hod., mariánsky stĺp,
námestie snp

**potulky
mestom**

100. výročie založenia odboru
klubu československých turistov
v banskej bystrici

18.10. | NEDEĽA

16.00 hod., bdnr, skutočného 14

josef mokoš: hra

klaudiáda pre deti od 4 rokov

19.10. | PONDELOK

19.00 hod., robotnícky dom,
robotnícka 3

**koncert kataríny
koščovej**

turné k novému od hranice dažďa

21.10. | STREDA

08.30 hod., robotnícky dom,
robotnícka 3

**o bálnce, dobrém
šteněti**

česko-slovenské divadelné
predstavenie nielen o životnom
prostredí, zopakuje sa
o 10.00 hod.

24.10. | SOBOTA

14.30 hod., futbalový štadión,
zvolen

**mfk dukla
banská bystrica
- kfc komárno**

2. futbalová liga mužov

24.10. | SOBOTA

15.30 hod., sc europa,
na troskách 25

**banskobystrický
maratón
2020**

9. ročník jediného večerného
maratónu na slovensku

24.10. | SOBOTA

19.00 hod., ssm - matejov dom,
námestie štefana moysesu 20

**bezhlavo do múzea,
alebo prečo
v minulosti
ľudia strácali
hlavu**

nočná prehliadka, zopakuje
sa o 20.00 a 21.00 hod.

24. - 25.10. | SOB - NED

09.00 hod., krytá plaváreň
štiaňníčky

**banská bystrica
cup 2020**

medzinárodné plavecké preteky

25.10. | NEDEĽA

16.00 hod., bdnr, skutočného 14

**jakob streit:
o chlapcovi, ktorý
vymenil svoju
čiapku za čokoládu**

rozprávka

26.10. | PONDELOK

17.00 hod., švk, lazovná 9

**andrej sládkovič
- k 200. výročiu
narodenia**

prednáška z. trojgovej
v spolupráci s kuzmányho kruhom

28.10. | STREDA

17.00 hod., ssm - thurzov dom,
námestie snp 4

**stretnutia
s minulosťou
pod zelenou
klenbou**

s martinom kvietikom na tému
archeológia v banskej bystrici
v rokoch 2015-2020

29.10. | ŠTVRTOK

19.00 hod., štátna opera,
národná 11

**koncert
pri príležitosti
ukončenia
2. svetovej
vojny**

zmena programu vyhradená!

ĎALŠIE PODUJATIA NÁJDETE NA
WWW.PODUJATIABB.SK

FOR MORE INFORMATION
VISITBANSKABYSTRICA.SK

Vydáva: Mesto Banská Bystrica, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica, Editor: Mgr. Dominika Mojžišová, Pomoc pri príprave textov: Mgr. Zdenka Marhefková, PhD., Grafická úprava: Denisa Fazekášová, Tlač: Polygrafické centrum, s.r.o., Tomášikova 26, 82101 Bratislava, Distribútor: Do každej bytovej schránky, Slovenská pošta, a.s., Vychádza v náklade: 34 500 výtlačkov, Periodicita: mesačník, On-line verzia: www.banskabystrica.sk, Evidenčné číslo: EV 2943/09, IČO vydavateľa: 00313271, ISSN 1339-9837, Nepredajné! Nevyžiadané rukopisy nevraciamy. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu textov vrátane krátenia.